

اعتبار کارشناسی در رویه دادگاهها

گروه پژوهش
انتشارات چراغ دانش

عنوان و نام پدیدآور	:	اعتبار کارشناسی در رویه دادگاهها/ گروه پژوهشی انتشارات چراغ دانش.
مشخصات نشر	:	تهران : چراغ دانش ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۳۲۳ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۱۳۸-۱۲-۹
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	گواهی و گواهان کارشناس -- ایران
موضوع	:	Evidence, Expert -- Iran
موضوع	:	گواهی و گواهان کارشناس
موضوع	:	Evidence, Expert
شناسه افزوده	:	انتشارات چراغ دانش
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۵ ۶/الف/۱۶۷۲KMH
رده بندی دیویی	:	۵۵۰۶۷/۳۴۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۲۷۹۵۸۸

شناسنامه

عنوان کتاب: اعتبار کارشناسی در رویه دادگاهها

مؤلف: گروه پژوهشی انتشارات چراغ دانش

ناشر: انتشارات چراغ دانش

ناظر چاپ: رسول زینالی

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۵

قطع و تیراژ: وزیری / ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۳۸-۱۲-۹

کد کتاب: ۶۵

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش را در گوگل جستجو کنید

دفتر مرکزی: تهران، میدان هفت تیر، ورودی مدرس، کوچه بازرگانی، پلاک ۴، طبقه های ۳ و ۶ واحد های ۷ و ۱۴

تلفن پخش و فروش: ۸۸۱۴۰۶۰۲
۰۲۱

حق چاپ برای انتشارات چراغ دانش محفوظ است. هر گونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون

اخذ مجوز کتبی از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.

بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» با تیمی متشکل از مؤلفین، مدرسین، وکلا و کارشناسان مجرب با کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های: املاک و اراضی، سرقتی، بیمه‌ای، گمرکی، ثبتی، وصول مطالبات، تنظیم قراردادهای، ارث و امور حسبی، امور خانواده و مسائل کیفری آماده ارائه مشاوره و پاسخگویی به پرسش‌های حقوقی هم‌میهنان محترم می‌باشد.

گروه وکلای سنا: ۰۲۱ ۸۸۸۶۵۱۲۸-۸۸۸۶۵۱۲۰

ارتباط مستقیم با دفتر واحد دعاوی: ۸۸۱۴۰۸۰۸

انتشارات چراغ دانش

انتشارات چراغ دانش اعلام می‌دارد طی گزارش‌های دریافتی و پیگیری‌های بازرسی این انتشارات مشخص گردیده است بعضی از اشخاص از اسم و آرم انتشارات چراغ دانش سوءاستفاده نموده یا به مجعول خود را نماینده یا شعبه‌ای از انتشارات چراغ دانش در خیابان انقلاب در تهران و حتی بعضی از استان‌ها و شهرستان‌ها معرفی نموده‌اند که ضمن پیگیری قانونی و برخورد قضائی با این اشخاص خاطی به استحضار همکاران حوزه نشر، چاپ و پخش کتاب می‌رساند که در صورت وجود نمایندگی در شعب در تهران یا شهرستان‌ها این موضوع در سایت رسمی انتشارات اعلام خواهد شد.

تهران، میدان هفت تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پ ۴، ط ۶، واحد ۱۴

تلفن تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۲-۳

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش، چراغ راه اندیشه‌هاست.

فهرست کلی

مقدمه	۱۱
معرفی اعتبار کارشناسی	۱۳
اعتبار کارشناسی	۱۵
مبحث اول: کارشناسی و ارکان آن	۱۷
مبحث دوم: قبول کارشناسی و طریقه انجام آن	۳۰
اعتبار کارشناسی در آرای دیوان عالی کشور	۳۹
مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور	۴۱
مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور	۶۶
اعتبار کارشناسی در آرای دادگاهها	۱۰۷
مبحث اول: آرای دادگاههای بدوی و تجدیدنظر	۱۰۹
مبحث دوم: آرای دادگاههای انتظامی قضات	۲۰۰
اعتبار کارشناسی در نشستهای قضائی	۲۱۳
اعتبار کارشناسی در نظریه‌های مشورتی	۲۲۷
اعتبار کارشناسی در قوانین و مقررات	۲۴۱
منابع و مآخذ	۳۱۱

فهرست جزئی

مقدمه	۱۱
معرفی اعتبار کارشناسی	۱۳
اعتبار کارشناسی	۱۵
مبحث اول: کارشناسی و ارکان آن	۱۷
مبحث دوم: قبول کارشناسی و طریقه انجام آن	۳۰
اعتبار کارشناسی در آرای دیوان عالی کشور	۳۹
مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور	۴۱
۱. اثبات دعوی مطالبه اجرت‌المثل با معاینه و تحقیق محلی و کارشناسی	۴۱
۲. اصلاح شناسنامه و تبدیل تاریخ تولد با استناد به شهادت شهود و جلب نظر کارشناسی	۴۴
۳. مطالبه حقوق زارعانه پس از رسیدگی و کارشناسی	۴۷
۴. ارجاع امر به کارشناس جهت اثبات مالکیت در دعوی خلع‌ید و قلع و نزع	۵۰
۵. صدور حکم به بطلان معامله و استرداد ثمن با استناد به نظریه کارشناسی	۵۷
مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور	۶۶

۱. انتخاب کارشناس توسط طرفین دعوا و قطعیت، لازم‌الاجرا شدن نظر کارشناس ۶۶
۲. عدم تعلق حق کارشناسی به محکوم‌علیه ۶۶
۳. صدور قرار سقوط دعوی پژوهشی به واسطه عدم تعقیب ۶۷
۴. رجوع دادگاه به اهل فن و کارشناسی برای تشخیص امر فنی ۶۷
۵. عدم تعیین وقت جهت رسیدگی کارشناسی ۶۷
۶. وجود اختلافات فاحشی بین نظریه‌های کارشناسان ۶۸
۷. تعیین کارشناسی به‌عنوان داور با حق اصلاح ۶۸
۸. عدم استناد کارشناس به دلیل موجهی برای اثبات عقیده خود ۶۹
۹. انتخاب کارشناس غیر رسمی توسط دادگاه ۶۹
۱۰. تجدید انتخاب کارشناسان از طرف دادگاه ۷۰
۱۱. سوگند یاد کردن کارشناسان اعم از رسمی و غیر رسمی ۷۰
۱۲. تکذیب و رقه استنادی توسط کارشناسان ۷۱
۱۳. شرایط انتخاب کارشناسان و تشریفات اظهار عقیده ۷۱
۱۴. عدم قاطعیت عقیده کارشناس با نافذ قراردادن عقیده توسط طرفین ۷۲
۱۵. اثبات مالکیت و تأیید دادنامه بدوی با استناد به اقرار خوانده و نظریه کارشناسی ۷۲
۱۶. ارجاع امر به کارشناسی در احراز تصرف و مالکیت و ابطال عملیات ثبتی ۷۵
۱۷. توجه به نظریه کارشناس جهت تعیین میزان خسارت در تصادف ۷۷
۱۸. پرداخت خسارت وارده به اتومبیل طبق نظر کارشناس ۸۱
۱۹. جبران خسارت مادی یا معنوی زیان‌دیده با استناد به نظریه کارشناسی ۸۲
۲۰. مطالبه اجرت‌المثل و خلع‌ید با توجه به نظریه کارشناس ۸۶
۲۱. افراز و تقسیم ترکه با جلب‌نظر کارشناس ۸۸
۲۲. عدم تودیع دستمزد کارشناسی و آثار آن در دعوی استرداد سهم‌الارث ۹۳
۲۳. صدور حکم به خلع‌ید با استعمال از اداره ثبت و جلب‌نظر کارشناس ۹۵
۲۴. تعیین میزان خسارت با نظر کارشناس ۱۰۲
۲۵. صدور حکم به تعمیرات اساسی مورد اجاره طبق نظر کارشناس ۱۰۴
- ۱۰۷. اعتبار کارشناسی در آرای دادگاه‌ها**.....
- مبحث اول: آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر ۱۰۹
۱. مطالبه اجرت‌المثل و تأمین دلیل وفق نظریه کارشناس ۱۰۹
۲. لزوم ذکر دقیق میزان نقص تمبر دادرسی در اظهاریه رفع نقص دادخواست ۱۱۲
۳. ارجاع تعیین میزان نفقه به کارشناس ۱۱۷
۴. موارد لزوم تجدید کارشناسی به علت انقضای مدت شش ماه از کارشناسی ۱۲۱

۵. حدود اختیارات قابل تفویض بر اساس نیابت قضائی ۱۲۳
۶. طریقت داشتن نظریه کارشناسی در خصوص حجر ۱۲۷
۷. مطالبه طلب به انضمام خسارات دادرسی با استناد به نظریه کارشناسی و استشهادیه ۱۳۱
۸. الزام خواننده به پرداخت بدهی با جلب نظر کارشناس ۱۳۴
۹. ابطال رأی کمیسیون ماده ۱۲ قانون زمین شهری با ارجاع موضوع به کارشناس ۱۳۶
۱۰. جلب نظر کارشناس برای تعیین میزان اجرت‌المثل ۱۳۹
۱۱. احراز معیوب بودن مبیع با اخذ نظریه کارشناس ۱۴۰
۱۲. اثبات تصرف دیگری در ملک شخص با توسل به نظر هیئت کارشناسان ۱۴۲
۱۳. مطالبه ارش البکاره با جلب نظر کارشناس ۱۴۵
۱۴. نظریه کارشناسی در جعل امضا و اعاده دادرسی ۱۴۸
۱۵. نظریه کارشناس در مطالبه اجرت‌المثل یک واحد آپارتمان ۱۵۰
۱۶. نظریه کارشناسان در تقاضای خلعید بر مبنای مالکیت مشاعی منافع (سرقفلی) ۱۵۲
۱۷. تجویز انتقال منافع با نظر کارشناسان ۱۵۵
۱۸. تعارض سند رسمی مالکیت و حکم دادگاه در دعوی مبتنی بر مالکیت ۱۵۸
۱۹. الزام خواننده به پرداخت خسارت بیمه طبق نظر کارشناس ۱۶۰
۲۰. پرداخت خسارت با جلب نظر کارشناس ۱۶۶
۲۱. مطالبه سرقفلی با جلب نظر کارشناس ۱۶۸
۲۲. اثر پرداخت به‌موقع و عدم ارائه به‌موقع رسید پرداخت هزینه کارشناسی ۱۷۱
۲۳. ضمانت اجرای عدم پرداخت دستمزد کارشناس جعل سند ۱۷۲
۲۴. احراز اصالت سند با نظر کارشناس ۱۷۴
۲۵. مطالبه خسارت و تأخیر تأدیه با استناد به نظر کارشناسان ۱۷۶
۲۶. طرح دعوا علیه شهرداری به خواسته پرداخت دو قطعه زمین با جلب نظر کارشناس ۱۸۲
۲۷. روال تعیین و پرداخت خسارت بابت تملک اراضی توسط شهرداری ۱۸۴
۲۸. مسئولیت مدنی به نسبت میزان تقصیر، خسارت تأخیر تأدیه با توجه به نظریه کارشناس ۱۸۶
۲۹. مسئولیت شهرداری به‌واسطه خسارات ناشی از اشجار شهری به شرح مندرج در نظریه کارشناسی ۱۸۸
۳۰. مطالبه بهای املاک متصرفی از شهرداری با ارجاع به کارشناس ۱۹۱
۳۱. تعیین میزان حق کسب و پیشه مطابق نظریه کارشناس ۱۹۳
۳۲. تعدی و تفریط در عین مستأجره به موجب نظر کارشناس ۱۹۵
۳۳. نظر هیئت کارشناسی در دعوی سرقفلی ۱۹۵
۳۴. توجه به نظریه کارشناس در تغییر شغل مستأجر ۱۹۸
- مبحث دوم : آرای دادگاه‌های انتظامی قضات ۲۰۰

۱. ارجاع امر تعدی در مورد اجاره به کارشناس ۲۰۰
۲. نظر کارشناس در ادعای جعل ۲۰۰
۳. عدم ابلاغ قرار کارشناسی به کارشناس ۲۰۱
۴. ارجاع تعیین بهای خواسته به کارشناس ۲۰۲
۵. عدم صدور دستور اجرای قرار کارشناسی ۲۰۳
۶. اختلاف نظر بین کارشناس خیره محلی و کارشناس منتخب ۲۰۴
۷. استحقاق کارشناس برای دریافت دستمزد ۲۰۵
۸. ممانعت از ورود کارشناس به منزل ۲۰۵
۹. عدم تشکیل جلسه برای استماع توضیحات کارشناسی ۲۰۶
۱۰. لزوم تجدید اوقات جهت اخذ توضیح از کارشناس ۲۰۷
۱۱. تکمیل نظریه کارشناسی ۲۰۷
۱۲. تفویض صلاحیت تعیین حق سرقفلی به کارشناسان ۲۰۸
۱۳. تعیین کارشناسان به تقاضای خواهان ۲۰۹
۱۴. تعیین مدت برای پرداخت دستمزد کارشناس ۲۱۰
۱۵. تخلف در ارجاع موضوع به کارشناس برای بار دوم ۲۱۱
- ۲۱۳. اعتبار کارشناسی در نشست‌های قضائی**
۱. اجرای قرار کارشناسی از حیث ارائه محل و تهیه وسیله ۲۱۵
۲. اعتراض بر نظر کارشناس ۲۱۵
۳. عدم ممانعت اجرای قرار کارشناسی از مورد اجاره پلمپ شده ۲۱۷
۴. عدم ضرورت حضور کارشناس برای اجرای رفع مهر و موم ترکه ۲۱۸
۵. عدم نیاز به جلب کارشناس برای تعیین میزان سرقفلی ۲۱۹
۶. صدور رأی قبل از جلب نظر کارشناس ۲۱۹
۷. قابل تجدیدنظر بودن بهای خواسته با احتساب هزینه دادرسی و کارشناسی ۲۲۱
۸. پرداخت خسارت ناشی از افتادن درخت پارک ملی از سوی شهرداری با بررسی کارشناس ۲۲۲
۹. ارتباط ماده ۵۴۰ قانون مجازات و ماده ۳۷ قانون استقلال کارشناسان ۲۲۴
۱۰. تعیین حق کسب و پیشه از سوی کارشناس ۲۲۵
- ۲۲۷. اعتبار کارشناسی در نظریه‌های مشورتی**
۱. تکلیف پرداخت دستمزد کارشناسی در زمانی که طرفین، جلب نظر کارشناسی را تقاضا نموده باشند ۲۲۹
۲. افزایش اراضی واقع در شهرها از طریق کارشناسی ۲۲۹
۳. رسیدگی و صدور حکم پس از اجرای نیابت قضائی و اعاده پرونده ۲۳۰
۴. رد اکثریت کارشناسان ۲۳۱

۲۳۱	۵. ابداع دستمزد کارشناس
۲۳۳	۶. پرداخت دستمزد کارشناس از طرف واخواه
۲۳۴	۷. فراهم نکردن وسیله اجرای قرار کارشناسی موجب خروج کارشناس از عداد دلایل
۲۳۴	۸. عدم حضور کارشناس در جلسه
۲۳۶	۹. نیابت قضائی برای استماع توضیحات اطراف دعوا
۲۳۷	۱۰. افراز ملک محصور و در بسته طبق اظهار نظر کارشناس
۲۳۷	۱۱. نظریه پزشک قانونی کارشناس در خصوص جنون با عدم جنون
۲۳۸	۱۲. درخواست افراد ملک مشاعی از دادگاه با تعیین بهای اموال توسط کارشناس
۲۴۱	اعتبار کارشناسی در قوانین و مقررات
۳۱۱	منابع و مأخذ

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی تردید تنها منبع آموزش عملی و کالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوی طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوی اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوی... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.
مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

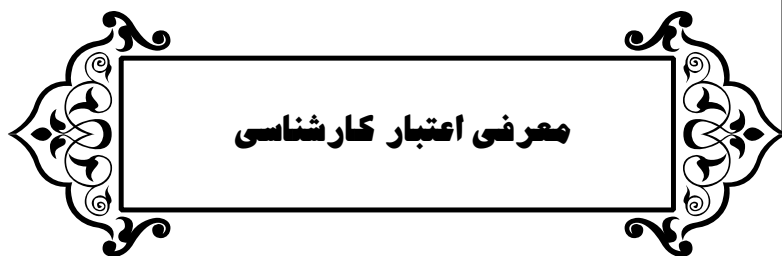
۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پربار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک هزار و سیصد و نود و پنج

فصل اول

معرفی اعتبار کارشناسی

اعتبار کارشناسی

کارشناسی از جمله دلایلی است که اصحاب دعوا برای اثبات یا دفاع از دعوا به آن استناد می‌کنند^۱ و از آن جایی که در یک دعوا هریک از اصحاب دعوا در مقام اثبات دعوا یا دفاع از آن، اگر مدعی امری گردند که محتاج به دلیل باشد، اثبات امر بر عهده مدعی است.^۲ لذا در صورت درخواست هریک از طرفین دعوا و همچنین تشخیص دادگاه جهت کشف واقعیت امر، دادگاه مبادرت به صدور قرار کارشناسی می‌نماید.

بنابراین کارشناسی از جمله وسایل اثبات دعوی است، بدین معنی که یکی از اصحاب دعوا قصد دارد با توسل به نظر کارشناس، ادعای خود را ثابت کند و از آن جایی که دلایل بعضاً فنی و تخصصی هستند و مسلماً قضات اشراف به جوانب تخصصی و فنی موضوع ندارند قاعدتاً متخصصین فن بایستی در خصوص صحت و سقم آن اظهار نظر نموده و نظریه تخصصی ارائه دهند.

لذا کارشناسی از جمله دلایل علمی است که در آن کارشناس آزادی کامل دارد که از تمام وسایل و امکانات لازم جهت رسیدن به پاسخی که به امتناع وجدان برسد استفاده نماید.

ولیکن بایستی این نکته مهم را در نظر داشت که هرچند قاضی تخصص فنی برای اظهار نظر در موضوع را نداشته و برای اظهار نظر، موضوع را نزد کارشناس مربوطه می‌فرستد؛ ولیکن مطابق ماده ۲۶۵ قانون آیین دادرسی مدنی، اگر قاضی تشخیص دهد که نظر کارشناس با اوضاع و احوال محقق و معلوم مورد کارشناسی مطابقت ندارد به آن توجه نمی‌نماید.

۱. رجوع شود به ماده ۱۹۴ قانون آیین دادرسی مدنی.

۲. رجوع شود به ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی.

کارشناسی نیز مانند تحقیقات محلی و معاینه محلی از وسایل اثبات دعوا شمرده می‌شود که در قانون مدنی تصریح نشده^۱ کارشناسی یکی از طواری دادرسی ناشی از ادله است.^۲

نمونه آن طرح دعوای تخلیه از ناحیه موجر است که به جهت تعدی و تفریط مستأجر که تعدی و تفریط مستأجر دلیل اصلی صدور حکم تخلیه می‌باشد که این مهم حتماً بایستی با کارشناسی مشخص گردد در غیر این صورت امکان رسیدگی و ختم دادرسی وجود ندارد.

۱. عبدالله شمس، آیین دادرسی مدنی-پیشرفته (جلد سوم)، تهران، دراک، ۱۳۸۷، ص ۳۰۶.

۲. همان، ص ۳۰۷.

مبحث اول: کارشناسی و ارکان آن

در این مبحث به موارد ارجاع امر به کارشناسی به درخواست طرفین دعوا یا دادگاه که به صورت اختیاری یا اجباری است اشاره می‌کنیم.

گفتار اول: طرق درخواست کارشناسی

طبق ماده ۲۵۷ قانون آیین دادرسی مدنی: «دادگاه می‌تواند رأساً یا به درخواست هریک از اصحاب دعوا قرار ارجاع امر به کارشناس را صادر نماید».

این ماده مؤید اختیاری بودن صدور قرار کارشناسی از جانب دادگاه می‌باشد که یا به تشخیص دادگاه یا درخواست هریک از اصحاب دعوا جهت صدور رأی شایسته صادر می‌گردد.

۱. اگر درخواست کارشناسی به خواسته یکی از طرفین دعوا باشد دادگاه تکلیفی برای پذیرش این درخواست ندارد.

«اگرچه بر محکمه لازم است که به دلایل مدعی و همچنین به مدافعات مدعی علیه کاملاً رسیدگی کند؛ ولی در عین حال در مقابل تقاضاهایی که هریک از طرفین دایر بر تحقیقات و یا معاینه محلی و یا رجوع به کارشناس می‌کنند محکمه با عدم تأثیر آن در کار، اجباری به قبول نداشته و در رد و پذیرش آن مختار است»^۱.

۲. اگر کارشناسی به تشخیص دادگاه باشد.

مطابق ماده ۲۵۷ قانون آیین دادرسی مدنی، موافقت دادگاه در پذیرش کارشناسی به صورت صدور قرار کارشناسی اعلام می‌شود.^۲

۱. شماره حکم ۴۱۳۵ مورخ ۲۶/۸/۱۸ محکمه عالی انتظامی قضا.

۲. رجوع شود به مواد ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۸ قانون آیین دادرسی مدنی.